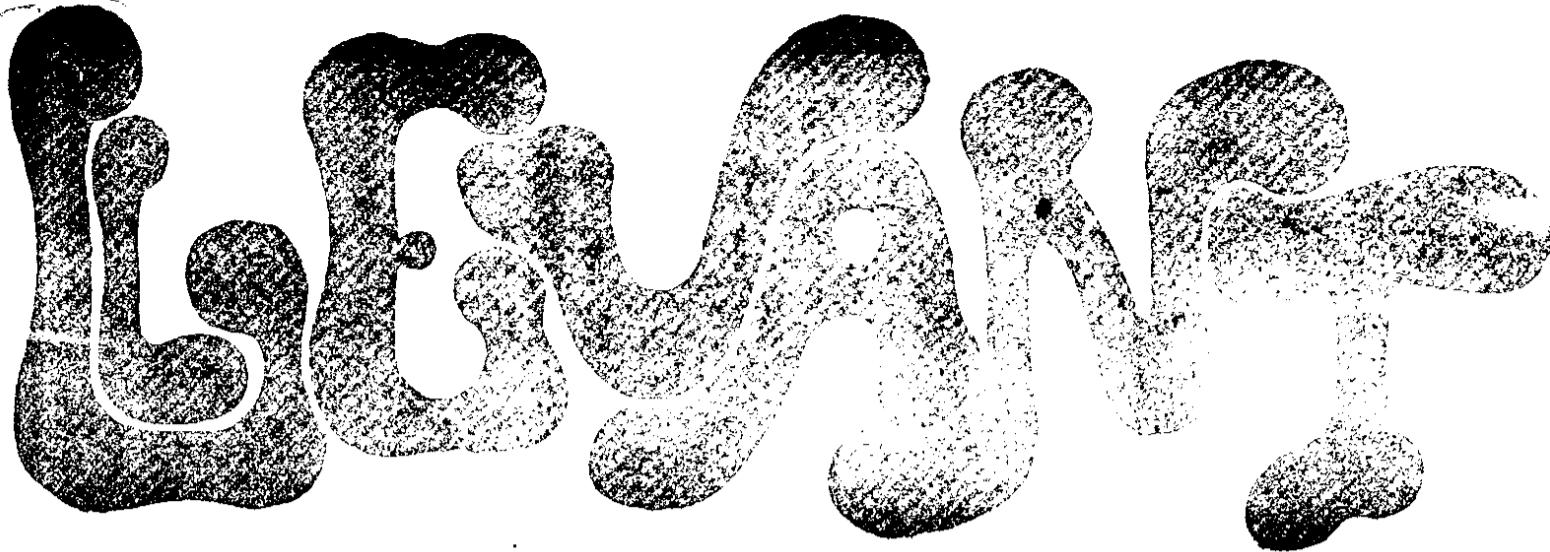


PBEUS

A rità. Un trimestre. . 1.
A Fora. Any . 7.
Al Extranger. Id. . 10.

Número solt
10 cts.

Redacció i Administració:
Quatre Cantons, 3
ARTA (Mallorca)



SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

POLITICA LOCAL

El bony s'ha ablanit un poc, no hi ha cap dupte; i suposat que no s'ha esclatat, anem a parlar amb serenitat dels aconteixements locals durant aquesta setmana i deixem anar les bromes, qu'estam dins sa Corema i no és hora d'això. Anem a fer història i res mes.

Com ja varem dir, el Comitè liberal va esser cridat a Palma, aont (heu sabem de boca seva) hi anaren molt frets. Però lo cert és qu'en vengueren ben calents, i a sa tornada digueren i repetiren tant que duien ordres de suspendre tot l'Ajuntament que posaren en alarmà a tota la població. I efectivament anaren a fer treure de la Sala la llista de ex-retgidors per enviarla a Ciutat a fi de que el Governador procedís a anomenar els interins.

Ningú dumptà gens de que fos sen capassos de fer-ho i tothom sap que quant un Governador vol, per un motiu qualsevol, per petit que sia, se destitueix un Ajuntament i en paus. Lo que ningú creia que hi pogués haver aquí personnes capasses de causar semblants atropells en pobles tan unificats com el nostre, i l'extranya era i és encare de cada moment més grossa, al pensar que casi tots els qui provocaven aquest trastorn dins el Municipi, son senyors que diuen que estimen Artá, que sempre havien militat entre la gent d'orde i fins diuen que pretenen esser tant de *les dretes* com el qui més.

¿I que ha passat? Lo que no podia esser de menys. Qu'el poble que fins ara s'ho havia pres amb sang freda i com qui contemplar un joc de nins, el poble qui d'un principi les armava bromes creguent que anaven de berbes, al veure que la cosa s'engrescava, que se posava seria i que ja anaven a pegà'l cop, se redressà com un sol homo, i comensà per deixar-los tots sols, fer-los amples, fugir d'ells i alentar al quefe de les dretes artanenques D. Pere Morell, per que els demostràs que'l seu inflament era foc d'encenais, i que si tenien la força del poder imposat desde dalt, en canvi no contaven amb l'opinió popular que's lo que necesita tot partit que aspira a governar.

No sé quins vents degueren dur aquest estat d'opinió a coneixement del candidat D. Juan March, la qüestió és que quant s'esperava l'arribada d'un delegat o del Ofici de suspensió *pup-*

pup, pup pop se presentà el diumenge decapvespre aquell senyor inesperadament en el Centre liberal. Aquest estava desert. El Comitè no hi era; però se va corre a cercar-los i comparegueren tenuent Junta extraordinaria. I se veu qu'il·luminat, qu'hi de esser l'est ferm, de cop vegé la realitat: la desorganització completa en qu'estan, la falta de opinió favorable, la curtesa de la llista de socis, i lo pitjor la inharmonia que entre tots ells reina. I com no? No poduen confiar amb les armes de ells i interessant-los únicament dursen d'Artá tots els vots possibles, anà a fer proposta d'avenencia amb D. Pere Morell, el qual dignament li digué: que si bé creia una inoportunitat la proposta d'avenencia després de les amenasses i... *ateses* de les derrières setmanes, mirant únicament a la pau i al be del poble s'avenia a consultar als seus seguidors per si creien convenient entrar en negociacions i pactar.

—Qu'ha vengut després de tot això?

—El redressament de la gent de orde del partit de dretes es estat general i com més ha anat més tots han quedats, fins an el punt de que n'hi ha d'ells mateixos que regoneixen ja francament el seu fracàs.

A una petita i no general insinuació de D. Pere Morell, el dia de St. Jusep a vespre comparagueren a la posada dels Olors cincents o siscents homes disposts a tot, an els quals va explicar ell, amb la correcció i finura qu'el caracterisa, l'entrevista tenguda amb el Sr. March i la formula per aquest presentada i vegent qu'el sentir momentani del públic era de que no podia ni devia accedir a la proposta sensa desmereixer la dignitat del poble, proposà que s'hi pensés alguns dies i el dimecres a vespre novament estaría dispost a rebre del public proposicions de la contesta que se devia tornar a l'agrupació liberal.

Si gent acudí el primer dia, tanta o més s'en presentà el dimecres. D. Pere Morell feu atinades reflexions sobre la conveniència de mirar sempre en la resposta el be que Artá en paga treuret i demandà que tothom expressés noblement el seu sentir.

De diferents endrets de la sala sortiren veus exposant l'opinió general que en concert era: Que en

quant a les eleccions de diputats se accedís per conveniència pública no del partit, a entrar en negociacions sempre partint de la base de que hi ha d'haver una diferència de vots que no fassi parçixer una claudicació del partit qui té tota la forsa del poble, com recentement ha demostrat copant en varies eleccions i que en quant a les eleccions de retgidors s'otorgui la minoria o una representació proporcional an el representant del partit liberal de Artá però mai als elements extranys a la nostra vila.

Aquest criteri era el dominant i per determinar amb tota fixesa la diferència de vots que en una avenencia, hi ha d'haver entre dues candidatures s'otorga un ample vot de confiança a D. Pere Morell però prevenint-lo que si veia qu'era denigrant un arregl que constás amb l'entusiasme de tots i la disposició general de demostrar que les dretes artanenques son invincibles.

Hi hagué molta d'animació i mansballotes i visques.

Hem de fer constar que D. Juan March al entrevistarse amb D. Pere Morell li comunicà per endavant que el comitè acabava d'acordar la no suspensió del Ajuntament.

Aquest es l'estat actual de la política dins Artá, i ara me permetin un consell els elements liberals.

No vos he de creure tan encegats per la passió que deixeu de veure clarament la realitat. Els somnis de arroollar la casa dels Olors, de treure una Majoria, de que tothom estau amb voltros etc. etc. sapòs que ja s'han esvait; idò ara posau-vos la mà an el pit i pensau que la pau d'Artá, que l'orde dins la vila que la tranquilitat d'espirit dels qui son els administradors de la vila, val més que tots els beus, que totes les conveniències i fins que totes les promeses dels qui desde fora vos han exaltats.

Els qui verament sou liberals, seguiu professant el vostre ideal, però per are qui vos falta l'opinió pública aconhortauvos d'anar en una avenencia, i si un dia arribau a tenir conquistada l'opinió i creis de bona fè que la majoria es vostra provocau unes eleccions i demostren-ho; en aquell cas, tothom aplaudirà la vostra conducta.

Tots som artanenes, però no basata. Hem de demostrar amb obres que som també uns bons artanenes».

El reporter nou.

ASOCIACIÓ PER LA CULTURA DE MALLORCA

Hem rebut un manifest que alguns amics de la cultura de Mallorca dirigixen a tots els qui estimen la nostra regió per treure-los d'aqueixa passividat en qu'estam i constituir una agrupació que realitzi la patriòtica tasca de elevar espiritualment a Mallorca per tots els medis de que se valen els pobles cultes.

Aquesta crida va refrendada amb les firmes de lo més selecte de Ciutat i pobles, de persones que tenen un nom ben conegut de tothom com a treballadors incansables i de molt de temps ensaï figuren entre els capdavanters del moviment cultural que se nota dins Mallorca.

Voldriem fossen molts els qui respondesssen aquesta crida i conseguessa abrandar tota l'Illa en aquesta ideal de fer vera cultura, no cultura postissa que tant poc escou i que tant de mal ha fet fins avui, essent la causa

del gran atràs en que se troba el poble mallorquí.

Perque tothom el pugui conèixer a continuació el publicam íntegre i el qui de la nostra vila en vulgui esser que se dirigesca al representant artanenc sa firma del qual va entre les del document.

MALLORQUINS:

Passada tota una època de somnis i de campanyes idealistes, uns quants homes d'bona voluntat, no massa joves per no viure amb els peus en terra, ni massa vells per haver caigut dins un gris escepticisme, han creut necessari fer un criadament a tots els qui senten amor per Mallorca i crear un lloc d'unió ferm i ample on hi cauen tots.

Es un fet positiu que l'esperit individualista o de petites agrupacions de homes prospera i s'oreix a tot arreu de Mallorca traduint-se en un major benefici per a l'illa, i així aqüesta positiua

per Mahó i s'altre de llenya per Barcelona.

—El comerciant D. Antoni Vaquer (a) de S'Hèretat ha comprat el barco Sant Josep a D. Antoni Fuster (a) Ranxe, i en estar acabades les importants reformes que li estan fent, el destinàrà a transportar metro.

An els suscriptors d'América

Son bastants els suscriptors de Amèrica qui reben «Llevant» un any devant s'altre i no se cuiden d'enviar diners ni que les seves famílies paguin l'import de la suscripció. Es hora que se posin al corrent de pagues, per això les feim aquesta advertència. Els qui no tenen aquí qui se cudi de pagar, que enviin l'import per chec o giro, així com millor les vengui; prevenim a tots que els qui al trenta de Juny no hagin eniat a dires, deixaran de rebre el periòdic.

Política local

Com a notícia d'última hora podem anunciar que el cap de les dretes D. Pere Morell ha travessat al que se libera D. Antoni Esteva Amorós, el criteri que dominà en la reunió del partit que resenyam en altre lloc, arribant a fer-li com a sessió màxima, trescents vots de diferència o bé que presenti el comitè liberal una llista dels vols que creguí seus i ademés dels discutibles que hi pugui haver, està disposat a donar-los-ne cent més.

Amb això, D. Pere ha demostrat tant el seu gran esperit de transigència i el seu desig de mantenir la pau d'Artà, que mereix l'agraiment de tothom. I si no s'accepta proposta tan beneficiosa tothom podrà senyalar sempre amb so dit an el qui en aquell cas, demostraient despreciar l'orde i armonia de la nostra vila per satisfer insanes ambicions o venjances.

De Ca Nostro

Meteorologia.

El temps ha canviat molt. Aquesta setmana, segons diuen els pagesos, ha plogut duros de cantell, això vol dir que ha fet molta saó. El dimecres demà-nada va ploure ferm, amb aquell brusquetjar seguit, seguit que amara la terra; tot el matí seguiran les brusques i el dilluns encara segueix.

Aquesta saó ha duita l'alegria en el cor dels nostres pagesos, i es ben natural.

Estat sanitari

Segueix encara aigüent se colçó atacat del dengue; però no ha canviat la benignitat de malaltia.

Morta.

Dissapte de la setmana passada devors la una tocaren una extremunció; fou per mestre Mateu Claret, de 83 anys el qual morí dins breu moments. An els funerals i acompañada hi assistí molta de gent.

També morí el dia 19 Sa mestra de mestre Juan Marin de devora es Pontarró de la qual diguerem ja que havia extremunciat.

També trobaren morta el dimecres demà madó Moma, sogra de Na Agustina dels cacalets.

A totes les famílies respectives expressam el nostre condol.

Cami de S'Hermita

Rebuda l'orda de l'enginyer del Estat dimarts se comensà a efectuar les obres del Camí de l'Ermita de Betlem. S'ha dispost que hi pegin dues brigades comensant al torrent de Son Morey fins a l'Ermita, i s'altre que fasti el tros d'Artà a Son Morey.

Arbitres municipals

El dia de St. Josep al vespre s'encantaren públicament els Arbitres municipals d'el Matadero Plassa, cotxo dels morts, corral de la vila etc. etc. El dijous se va fer l'altre subasta amb la puja del 5 p \varnothing quedant rematada de la següent manera:

Dret de plassa a favor de Pere Sancho Casellas (a) Seu des Carreró per 1890 pts.

Cotxo dels morts a favor de Miquel Negre Cifre (a) Mondoy per 210 pts.

Corral del Rei a favor de Juan Llaneras Sancho, per 260 pts,

Dret de matadero a favor de Francesc Bonnin Picó de Na Coloma per 3405 pts.

Aniversari del Mestre Segundo

La Comissió s'ha reu nida varies vegades tinguent ja ulli mat el programa dels actes a celebrar que donarem a conéixer oportunament. Se comensa a enviar invitacions an els antics deixebles.

Primera Comunió

Ahi dilluns a l'Església Parroquial se celebrarà solemnement ja la Comunió dels nens i nines de la vila. Hi hagué 45 nens i 55 nines: total cent un.

Religiosos

Demà diumenge del Ram tant a la parroquia com an el Convent se celebrarà l'ofici de la diada amb la bendicció dels Rams i el cap-vespre a la Parroquia s'hi ferà el Vía-Crucis amb els dotze sermons. En els darrers dies s'hi feran les funcions de costum.

SECCIO AMENA

UN PURO I UN ROLLET

Conten que s'altr'any, quand hi havia aquella escassés de tabac que no fumaven ni els estanquers, un dia En Verga se passava per el Born de Ciutat fumant un puro de pam i tros, capás de despertar males idees a qualsevol fumador de semifeinat.

No l'havia d'afinar un bastaix desanat qui s'haguera sumat ses claus de St. Pere. No se sabé si va ser es cremayó d'es puro lo que l'iluminà, no qu'es cert es que en aquell moment l'homo se va sentir filosof i el seu pesquis va filà aquest silogisme:

— Qui fuma puro tira illosca. En Verga fuma puro. Ergo, en Verga tirarà illosca.— I ja's partit derrera en Verga. Si no's qu'aquest arribà a notar s'insistència amb qu'el seguia aquell individu sospitos i avisà ua guardia d'aquells qui fan tanta por, el qual el va sometre an el seguent interrogatori:

- Porqué va detrás del señor?
- Porqué'l señor fuma puro.
- Y a usted qué le importa?
- Qui fuma puro tira illosca.
- Y eso qué quiere decir?
- Que si l señor tira illosca, se la fuma un servidor.

I en vista de les inofensives i modestes pretensions del bastaix el Sr. Verga que es molt liberal, li va regalà un "haha" o d'quel's de marxa i faixat.

Pero un altre dia que també estava atacat de futura i va veure un altre senyor qu'a tabac un puro a sa boca la marcava n'100, pero no era el Sr. March, i també pitjá derrera amb s'illusió de futur-se sa illosca, quand ja estava molt d'encaixar-lo i es senyó ja se cremava els mostatxos, veu que sent es benèit s'acosta a una vorera, frega sa illosca pe sa paret i la se posa dinys sa butxaca.

I conten qu'el desairat traganai i va deixar caure aquells comentaris pesats i redos:

— Caray! Aquest es conservador.

ENDEVINAYES

1—Qué's lo que va hores enllà sens caminar?



2—Qué's una cosa que com més s'allarga més s'acursa?



3—Neix, creix i mor amb un dia.



4—Qui se va menjá es gall de la Passió qu'era de ferro?

FUGA DE CONSONANTS

.u.a e .o .u.o .o.o
.ue .e.ei .e.a i.e. .a
e..e.o .e'. i.e...ó
.ua , i.a .aa .e.e

Les solucions an el nº qui ve

SOLUCIONS a les endevinaires del nº passat,

A la Xarada — Pigota.

2^a— La M.

3^a— Cau aigo.

4^a— Perque ja sab el paper de memoria.

5—Tornà veys.

Endevinaires:

Antoni Massot, Josep Bisbal
Bárbara Torres, Juan Servera, Un
Igualant.

Jeroglífic comprimit

Kiki Eikon 100

TARJETA

Jusep Salom Vancorna

Compondre el nom d'un poeta molt conegut.

Jusep Bisbal,



MERCAT D'INCA

Bessó a 100'00 quinta.

Blat a 26'00 sa cortera,

Xeixa a 26'00 « « »

Ordi mallorquí a 16'50 « «

« forastera 16'00 « «

Civada mallorquina 13'00 pts. id.

» forastera a 12'00 « «

Favos cuitos a 26'00 « «

ordinaries a 25'00 « «

» pel bestiar a 25'00 « «

Máquina de Batre

MARCA

MESTRE I NADAL

S'en ven una en bon estat.

INFORMARÁN:



CAIXA RURAL

ARTA



TIPOGRAFIA CATOLICA

— DE —

A. FERRER GINART

TIPOGRAFIA

En aquesta tipografia poden encarregar qualsevol treball d'expressió.

TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES
FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÀFICS.

Especialitat en impresos per correus, mestres i carabiners segons els models oficials.

VENTES AL DETALL I AL EN GROS

DEMANAU QUALESEVOL CLASSE
DE PAPERS, LLIBRES, I ARTICLES
ESCOLARS I D'ESRIPTORI.

Quatre Cantons 3 - ARTA

SEVICIO DE CARRUAJES DE

BARTOLOMÉ FLAQUER

(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Cala Ratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLAZETA DE MARCHANDO.

GRANDES ALMACENES

San José

D.B.

Vda. Ignacio Figuerola

Hoy, como nadie

detaña en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias

TODO LO QUE SE REQUIERE PARA

VESTIR Y CALZAR

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 | Puerto fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

ALMACENES MATONS

D.B.

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39, 149

Palma de Mallorca

ASTRERIA PARA SEÑORA Y CABALLERO,
ARTICULOS Y NOVEDADES PARA VESTIR,
DE TOASCAS. LD

Pasejos

Habana, Buenos Aires, Francia, y cualquier punto de América.

GRATUITAMENTE arreglo la documentación para poderse embarcar avisando con ocho horas de anticipación, por contar con personal activo e inteligente en el ramo.

Para informes: Bartolomé Roca, Hostales, n.º 87

Los que deseen embarcarse de San Lorenzo, Son Servera, Capdepera o Artá pueden informarse en

ARTA
a GUILLERMO BUJOSA
CAN GANACI

ATENCION!

Compra carros y earretones en cualquier estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTA

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48 - ARTA

S'ES OBERTA FA POC, TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ESMERADISSIM

Prontitud
SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

tea una Agencia entre Artá i Palma i hei va cada dia.

Serveix amb prontitud i seguretat tota classe d'encàrregos.

Direcció a Palma: Harina 38 An es costat des Centro Farmacètic.
Artá Figueral 43.

Eensaímades i panets

En lloc se troben millós que a la
PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

Miquel Reca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans
panets, galletes, biscuits, rollets, i tota
casta de pasticaria.

TAMBÉ SE SERVEIX a DOMICILI

Netedat, prontitud i economia

DESPAIG

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

Si voleu menjar bo i llegíssim

Oli d'oliva

dirigu-vos a

D. JUSEP PIÑA

Quatre Cantons, 8-ARTA

Te olis de primera i segona classe
a preus acomodats.

Serveix barrals de 16 litros a do-
micili.

VENTES EN GROS I AL DETALL

DISPONIBLE